

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ที่มาและความสำคัญของปัญหา

ในอดีตที่ผ่านมาในประเทศที่มีการพัฒนาทางการเมือง เศรษฐกิจ และสังคมที่น้อย โอกาสที่จะถูกแทรกแซงทางการเมืองจากกลุ่มผู้มีอำนาจ กองทัพด้วยการทำรัฐประหารมักจะเกิดขึ้นได้บ่อยครั้ง โดยเฉพาะการทำรัฐประหารของกองทัพย่อมมีความเป็นไปได้สูง สาเหตุส่วนหนึ่งที่กองทัพก่อการรัฐประหารบ่อยครั้ง เนื่องมาจากเกิดปัญหาความแตกแยกในสังคมและการขาดความสมานฉันท์ทางการเมืองเป็นการเปิดช่องว่างให้ทหารเข้ามาสู่ฐานอำนาจทางการเมืองได้ ด้วยการก่อรัฐประหารเป็นหลัก ทั้งนี้คณะนายทหารผู้ก่อการรัฐประหารมักอ้างสาเหตุว่า การที่สังคมมีความแตกแยก และคนในสังคมขาดความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน ตลอดจนปัญหาทางเศรษฐกิจ การฉ้อราษฎร์บังหลวง เหล่านี้เป็นเหตุให้ทหารนำมาใช้เป็นสาเหตุในการยึดอำนาจและทำหน้าที่เป็นนักการเมืองชั่วคราว เช่น รัฐประหารในประเทศไทยใน พ.ศ. 2548 รัฐประหารในประเทศเวเนซุเอลา ในปี พ.ศ. 2545 เป็นต้น (ชาญวิทย์ เกษตรศิริ, 2553)

การเข้ามามีบทบาททางการเมืองของทหารหลังจากการทำรัฐประหาร สามารถแบ่งบทบาทของทหารในทางการเมืองออกเป็น 2 รูปแบบใหญ่ คือ 1) การเข้าครอบครองทางการเมืองของคณะทหารโดยตรง (Military Domination) หมายความว่า ทหารเข้ามาทำหน้าที่ผู้ปกครอง (Ruler) หรือเป็นผู้บริหารประเทศเสียเอง และ 2) การเข้ามามีอิทธิพลในทางการเมืองของผู้นำกองทัพ (Military Influence) หมายถึง เมื่อทหารผู้ก่อการรัฐประหารสำเร็จแล้ว จึงแต่งตั้งคณะบุคคลขึ้นมาทำหน้าที่ปกครองหรือบริหารราชการแทน โดยมีคณะทหารเป็นผู้มีอิทธิพลหนุนหลัง หรืออยู่เบื้องหลัง หรือการที่ทหารเข้าไปมีอิทธิพลในสถาบันทางการเมืองด้านอื่น เช่น ทหารที่คุมหน่วยกำลังจะได้รับเลือกให้เป็นวุฒิสภา หรือเป็นสมาชิกสภานิติบัญญัติแห่งชาติ หรือเป็นกรรมการในองค์การรัฐวิสาหกิจ หรือการที่ทหารมีอิทธิพลเหนือรัฐบาลมาก จนทำให้รัฐบาลถูกกล่าวหาว่าเป็น รัฐบาลหุ่นที่อยู่ภายใต้การกำกับดูแลของคณะทหาร เป็นต้น (สุกัลักษณ์ สุวรรณชญ, 2550: 1)

จะเห็นได้ว่า บทบาทของกองทัพของประเทศกำลังพัฒนาที่เข้ามามีบทบาททางการเมือง โดยเฉพาะด้วยการทำรัฐประหาร ซึ่งสาเหตุส่วนหนึ่งเกิดขึ้นจากการที่ประเทศกำลังพัฒนานั้นมีสถาบันทางการเมืองการปกครองในระบอบประชาธิปไตยที่อ่อนแอ หรือมีความเข้มแข็งมากเกินไป จนทำให้เกิดปัญหาความขัดแย้งของสถาบันทางการเมือง โยงไปถึงปัญหาทางเศรษฐกิจ และความ

แตกแยกทางสังคม เมื่อความไม่พอใจของประชาชนกระจายออกไปมากขึ้น จึงมีการเรียกร้องทั้งทางตรงและทางอ้อม หรือเรียกร้องโดยนายทหารเข้ามาทำการรัฐประหาร เพื่อยึดอำนาจจากรัฐบาลทหารซึ่งเป็นหน่วยงานที่มีความพร้อมด้านกำลังพลและอาวุธยุทโธปกรณ์ จึงสามารถเข้ามาทำรัฐประหาร เพื่อยึดอำนาจจากรัฐบาลที่บริหารประเทศอยู่ขณะนั้นลงได้

ประเทศไทย หลังจากการเกิดการปฏิวัติเปลี่ยนแปลงรูปแบบการปกครองจากระบอบสมบูรณาญาสิทธิราชมาเป็นการปกครองในระบอบประชาธิปไตยที่มีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขอยู่ภายใต้รัฐธรรมนูญ นับตั้งแต่ปี พ.ศ. 2475 เป็นต้นมา จนถึงปี พ.ศ. 2549 ได้เกิดมีการก่อรัฐประหารหรือการปฏิวัติ ซึ่งเกิดขึ้นมาทั้งหมด 25 ครั้ง ซึ่งในจำนวนนี้ 12 ครั้ง กองทัพทำรัฐประหารและปฏิวัติได้เป็นผลสำเร็จ ได้แก่ (สุราชัย ยี่มประเสริฐ, 2550)

1. รัฐประหาร 1 เมษายน พ.ศ. 2476 พระยามโนปกรณนิติธาดา ได้ประกาศพระราชกฤษฎีกาปิดสภาผู้แทนราษฎร พร้อมงดใช้รัฐธรรมนูญบางมาตรา
2. รัฐประหาร 20 มิถุนายน พ.ศ. 2476 นำโดยพลเอกพระยาพหลพลพยุหเสนา ยึดอำนาจพระยามโนปกรณนิติธาดา นายกรัฐมนตรี
3. รัฐประหาร 8 พฤศจิกายน พ.ศ. 2490 นำโดย พล.ท.ผิน ชุณหะวัณ ยึดอำนาจรัฐบาล พล.ร.ต.ถวัลย์ ชำรงนาวาสวัสดิ์ นายกรัฐมนตรี
4. รัฐประหาร 6 เมษายน พ.ศ. 2491 คณะนายทหารกลุ่มที่ทำการรัฐประหาร 8 พฤศจิกายน พ.ศ. 2490 จี้บังคับให้ นายควง อภัยวงศ์ ลาออกจากตำแหน่งนายกรัฐมนตรี และมอบตำแหน่งต่อให้ จอมพล ป. พิบูลสงคราม
5. รัฐประหาร 29 พฤศจิกายน พ.ศ. 2494 นำโดยจอมพล ป. พิบูลสงคราม ยึดอำนาจรัฐบาลตนเอง
6. รัฐประหาร 16 กันยายน พ.ศ. 2500 นำโดยจอมพลสฤษดิ์ ธนะรัชต์ ยึดอำนาจรัฐบาลจอมพล ป.พิบูลสงคราม นายกรัฐมนตรี
7. รัฐประหาร 20 ตุลาคม พ.ศ. 2501 นำโดยจอมพลสฤษดิ์ ธนะรัชต์ ยึดอำนาจรัฐบาลจอมพลถนอม กิตติขจร นายกรัฐมนตรี (ตามที่ตกลงกันไว้)
8. รัฐประหาร 17 พฤศจิกายน พ.ศ. 2514 นำโดย จอมพลถนอม กิตติขจร ยึดอำนาจรัฐบาลตนเอง
9. รัฐประหาร 6 ตุลาคม พ.ศ. 2519 นำโดย พล.ร.อ.สงัด ชลออยู่ ยึดอำนาจรัฐบาล ม.ร.ว. เสนีย์ ปราโมช นายกรัฐมนตรี
10. รัฐประหาร 20 ตุลาคม พ.ศ. 2520 นำโดย พล.ร.อ.สงัด ชลออยู่ ยึดอำนาจรัฐบาลนายธานินทร์ กรัยวิเชียร นายกรัฐมนตรี

11. รัฐประหาร 23 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2534 นำโดย พล.อ.สุนทร คงสมพงษ์ ยึดอำนาจรัฐบาล พล.อ.ชาติชาย ชุณหะวัณ นายกรัฐมนตรี

12. รัฐประหาร 19 กันยายน พ.ศ. 2549 นำโดย พล.อ.สนธิ บุญยรัตกลิน ยึดอำนาจรัฐบาล พ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร นายกรัฐมนตรี

การเมืองไทยนับตั้งแต่ปี พ.ศ. 2475 เป็นต้นมา ประสบกับภาวะวิกฤติ ไม่เป็นไปตาม ทฤษฎีการเมือง คือ หมายถึง การจัดสรรอำนาจเพื่อประโยชน์สุขของประชาชน และไม่เป็นที่ยอมรับกันโดยทั่วไปว่า เป็นระบอบประชาธิปไตย ระบอบการปกครองของประชาชน โดยประชาชน และเพื่อประชาชน เพราะทหารเข้าไปมีส่วนร่วมทางการเมือง ด้วยการแสดงบทบาทที่ผิดไปจากรัฐธรรมนูญฯ และข้อบังคับทหารฯ ที่กำหนดไว้ อาจเนื่องมาจากทหารมีประวัติศาสตร์อันยาวนานในการเข้ามามีบทบาททางการเมืองโดยตรง โดยเฉพาะนับตั้งแต่การเปลี่ยนแปลงการปกครองเมื่อวันที่ 24 มิถุนายน 2475 ทำให้ทหารกลุ่มหนึ่งหรือจำนวนหนึ่งเห็นว่าการที่ทหารเข้ามาแทรกแซงทางการเมืองเป็นสิ่งที่ถูกต้องและชอบธรรม ยิ่งไปกว่านั้น ยังมองถึงขนาดที่ว่า การแทรกแซงทางการเมืองของทหารเป็นสิ่งจำเป็น เพื่อรักษาไว้ซึ่งการอยู่รอดของชาติและสถาบันสำคัญต่าง ๆ ของชาติ (สุรชาติ บำรุงสุข, 2549)

หน่วยรบพิเศษ หน่วยปฏิบัติการพิเศษ หรือ กองกำลังพิเศษ เป็นทหารอีกกลุ่มหนึ่งที่ถูกมองว่า มีบทบาทสำคัญในการทำรัฐประหารในประเทศไทย เนื่องจากหน่วยรบพิเศษ เป็นทหารที่ได้รับการฝึกมาอย่างดีโดยกองทัพ สามารถปฏิบัติการกิจพิเศษต่างๆ ได้อย่างแม่นยำ สามารถควบคุมสถานการณ์ที่รุนแรงให้กับสู่ภาวะสงบได้เป็นอย่างดี ทั้งนี้หน่วยรบพิเศษของกองทัพไทย ถือกำเนิดเมื่อวันที่ 4 มิถุนายน พ.ศ. 2497 ในนามของกองพันทหารพลร่ม ที่ตั้ง ณ บ้านป่าหวาย ตำบลป่าตาล อำเภอเมือง จังหวัดลพบุรี ซึ่งมี พ.ต.เทียนชัย สิริสัมพันธ์ เป็นผู้บังคับกองพัน กองพันทหารพลร่มในยุคแรกได้ปฏิบัติการกิจ ตามแผนงานโครงการของกองทัพบก และกองอำนวยการรักษาความมั่นคงภายใน ผลการปฏิบัติงานเป็นที่ยอมรับของผู้บังคับบัญชาทุกระดับชั้นและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทุกฝ่าย ตลอดจนประชาชนต่างก็ประจักษ์ถึงขีดความสามารถของกองพันทหารพลร่มในเรื่อง การรบ การกระโดดร่ม การช่วยเหลือประชาชนในรูปแบบต่างๆ และป้องกันประเทศจากภัยคุกคามของลัทธิคอมมิวนิสต์ ขณะเดียวกันความต้องการที่จะใช้หน่วยทหารพลร่มปฏิบัติการกิจมีเพิ่มมากขึ้น ส่งผลให้หน่วยรบพิเศษได้รับการปรับปรุงพัฒนามาโดยลำดับ จากกองพันทหารพลร่มได้รับพิจารณาให้ขยายกำลังเป็น กองรบพิเศษ(พลร่ม) และต่อมาได้มีการขยายกำลังเป็นระดับกองพล คือ ศูนย์สงครามพิเศษ เพื่อเป็นศูนย์ทางวิชาการและศูนย์ปฏิบัติงานเกี่ยวกับการสงครามพิเศษ มีหน้าที่ค้นคว้า วิจัย พัฒนา ฝึกอบรม และปฏิบัติงานเกี่ยวกับการสงครามพิเศษ ได้กำหนดอัตรารายละเอียดเพื่อใช้ในการจัดและบรรจุกำลัง โดยได้ออกคำสั่งกองทัพบก(เฉพาะ) ที่ 15/09 ลง

24 กุมภาพันธ์ 2509 ต่อมากองทัพบกได้เพิ่มภารกิจให้กว้างขวางมากยิ่งขึ้นในเรื่อง สงครามนอกแบบ เพื่อ สนับสนุนแผนป้องกันประเทศ ซึ่งเน้นความสำคัญให้กับการปฏิบัติการของหน่วยรบพิเศษจึงได้จัดตั้งหน่วยบัญชาการสงครามพิเศษ เมื่อวันที่ 25 มีนาคม พ.ศ.2526 เพื่อทำหน้าที่ปกครองบังคับบัญชาหน่วยรบพิเศษที่ได้จัดตั้งไว้แล้ว และภารกิจหลักของหน่วยรบพิเศษที่สำคัญมี 7 ประการ ดังนี้ (กรมยุทธศึกษาทหารบก, 2550 : 30-35)

1. สงครามนอกแบบ (Unconventional Warfare) เป็นการปฏิบัติที่หน่วยรบพิเศษ ต้องใช้เวลาในการทำงานมากที่สุด การปฏิบัติที่เข้าไปในประเทศฝ่ายตรงข้ามตั้งแต่ยังไม่มีสงคราม แล้วสร้างกลุ่มต่อต้านรัฐบาลขึ้นมาเพื่อบั่นทอนความมั่นคงของรัฐบาลประเทศนั้น ๆ ถ้าต้องการทำสงครามกลุ่มต่อต้านก็จะช่วยกำลังรบตามแบบในการทำการรบได้ ยกตัวอย่างเช่น ในช่วงสงครามเย็น จีนได้สนับสนุนพรรคคอมมิวนิสต์แห่งประเทศไทยในความพยายามที่จะโค่นล้มรัฐบาลไทย และมีแผนที่จะสนธิกำลังตามแบบ จากเวียดนามในขั้นตอนสุดท้าย แต่ก็ต้องพบกับอุปสรรคหลายอย่างทั้งในระดับยุทธศาสตร์และระดับยุทธการ ทำให้ไม่ประสบความสำเร็จ แต่ก็สร้างความเสียหายให้กับประเทศไทยอย่างมาก

2. การป้องกันและปราบปรามการก่อความไม่สงบ (Counter Insurgency) เป็นการปฏิบัติการเพื่อป้องกันและปราบปรามการก่อความไม่สงบ โดยกลุ่มคนที่มีการรวมตัว มีการจัดตั้งขึ้นมาเพื่อให้รัฐบาลปฏิบัติตามวัตถุประสงค์หรือความมุ่งหมายของกลุ่ม ตั้งแต่วัตถุประสงค์ทางการเมือง ล้มล้างรัฐบาล แบ่งแยกดินแดน จนถึงเข้าแทนที่รัฐบาล การก่อความไม่สงบนี้เป็นการกิจที่รัฐบาลต้องระดมสรรพกำลังทั้งมวลในการแก้ไข โดยหน่วยรบพิเศษเป็นส่วนหนึ่งของการปฏิบัติ โดยจะประกอบด้วยงาน การปฏิบัติการจิตวิทยา การปฏิบัติงานด้านการข่าว การพิทักษ์ประชาชนและทรัพยากร การพัฒนาและการช่วยเหลือประชาชน การปราบปรามกำลังติดอาวุธ โดยภาพรวมในการปฏิบัติการคือ ดำเนินการป้องกันด้วยการปฏิบัติการจิตวิทยา การข่าวเพื่อคอยติดตามว่า การก่อความไม่สงบจะเกิดขึ้นที่ไหน สาเหตุเงื่อนไขเป็นอะไร ซึ่งตัวเงื่อนไขก็จะสามารถลดลงด้วย การพัฒนาและการช่วยเหลือประชาชน แต่ถ้ามีการผิดพลาดของการข่าว การพัฒนาการช่วยเหลือไม่สมดุล ข้าราชการสร้างเงื่อนไข ประกอบกับมีแกนนำหรือกลุ่มบุคคลชั้นนำหรือปลุกระดม ก็จะเกิดเหตุการณ์ความไม่สงบเกิดขึ้น ก็จะต้องใช้มาตรการการพิทักษ์ประชาชนและทรัพยากรคือ การสร้างความปลอดภัยให้ประชาชนไม่ว่าจะเป็นจัดชุดคุ้มครอง ลาดตระเวนแสดงกำลัง การห้ามประชาชนออกจากบ้านยามค่ำ ค่ำคืน การตั้งจุดตรวจ พร้อมกับใช้การข่าว การปฏิบัติการจิตวิทยา รวมทั้งทบทวนการพัฒนาและการช่วยเหลือประชาชน ในระหว่างนั้น ถ้าผู้ก่อความไม่สงบเริ่มใช้กำลังติดอาวุธ ก็ต้องใช้กำลังเข้าปราบปราม

3. การปฏิบัติการจิตวิทยา (Psychological Operation) เป็นการปฏิบัติเพื่อให้มีผลต่อการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของฝ่ายตรงข้าม ฝ่ายเป็นกลาง ให้มีประโยชน์ต่อการปฏิบัติการกิจของฝ่ายเรา ไม่ว่าจะเป็นการยุ้งด้วยการใช้สื่อต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นใบปลิว การกระจายเสียง ให้ทหารชั้นผู้น้อยไม่เชื่อฟังผู้บังคับบัญชาการ ทำให้เกิดการเดินขบวนของประชาชนในการต่อต้านรัฐบาลตนเอง การสร้างความหวาดกลัวด้วยการใช้ใบปลิว ซึ่งอาจจะทำให้ข้าศึกยอมแพ้โดยไม่ต้องทำการรบ

4. การปฏิบัติการกิจโดยตรง (Direct Action) การกิจนี้เป็นการใช้กำลังในการเข้าทำลายยึดที่หมายที่ต้องการ เพื่อการปฏิบัติการอื่น เช่น การยึดสนามบิน การโจมตีที่เก็บเสบียงหรือที่บัญชาการของฝ่ายตรงข้าม ซึ่งเป็นภารกิจที่สิ้นเปลืองทรัพยากรมาก ตั้งแต่การสร้างหน่วยที่จะไปทำการกิจนี้ ซึ่งจะทำเมื่อที่หมายดังกล่าวถ้าไม่ยึดหรือทำลายแล้ว ภารกิจจะไม่สำเร็จ

5. การลาดตระเวนพิเศษ (Special Reconnaissance) เป็นการลาดตระเวนและเฝ้าตรวจโดยหน่วยรบพิเศษโดยล่องหรือผ่านทางกำลังกองโจร วัตถุประสงค์เพื่อการยืนยัน ปฏิเสธข่าวสารสมมติฐานที่ได้มาก่อน ด้วยการตรวจการณ์ หรือวิธีการรวบรวมอื่นเพื่อให้ได้มาซึ่งข้อมูลเกี่ยวกับจิตความสามารถ เจตนาารมณ์ และการปฏิบัติ ของข้าศึกหรือที่มีแนวโน้มจะเป็นข้าศึก การปฏิบัติการลาดตระเวนพิเศษอาจจะเกิดขึ้นเพื่อความต้องการการลาดตระเวนทางนิวเคลียร์ ชีวเคมี หรือเพื่อหาข้อมูลด้านอุตุนิยม อุทกศาสตร์ ภูมิประเทศ ในพื้นที่หนึ่ง

6. การต่อสู้การก่อการร้าย (Combatting Terrorist) หมายถึง มาตรการการป้องกันไม่ให้มีเหตุ และติดตามกลุ่มก่อการร้ายต่างๆ รวมทั้งมาตรการในการตอบโต้ เมื่อมีการก่อการร้ายเกิดขึ้น ส่วนมากบทบาทหน่วยรบพิเศษ จะอยู่ในรูปแบบของการปฏิบัติการแก้ไขปัญหการจับตัวประกันโดยกลุ่มผู้ก่อการร้ายที่มีข้อเรียกร้องทางการเมืองระหว่างประเทศ

7. การป้องกันภายในให้กับมิตรประเทศ เป็นการปฏิบัติเพื่อช่วยเหลือมิตรประเทศให้เกิดความมั่นคง ด้วยการสนับสนุนงานด้านต่างๆ เช่น การฝึกเจ้าหน้าที่ตำรวจ การสนับสนุนด้านการศึกษา โดยเป้าหมายคือช่วยให้มิตรประเทศมีความมั่นคง ซึ่งเป็นการส่งเสริมความสัมพันธ์ระหว่างประเทศทางอ้อมและนำมาซึ่งความมั่นคงของภูมิภาค

จากภารกิจพิเศษดังกล่าว หน่วยรบพิเศษถือเป็นหน่วยทหารที่มีความสามารถพิเศษ ผ่านการฝึกฝนกระบวนรบ ต่อสู้หลากหลายรูปแบบ หากเกิดเหตุฉุกเฉิน การก่อการร้าย การต่อสู้ทางการเมืองขึ้น หน่วยรบพิเศษ ถือเป็นหน่วยทหารที่มักจะถูกเลือกใช้ให้มาดำเนินการแก้ไขปัญหาดังกล่าว และเหตุการณ์รัฐประหารในประเทศไทยในช่วงปี พ.ศ. 2509 – 2549 จึงหลีกเลี่ยงไม่ได้ที่หน่วยรบพิเศษจะเข้ามาเกี่ยวข้อง เนื่องด้วยเป็นหน่วยทหารที่มีกำลังพลที่มีความสามารถพิเศษในการปฏิบัติการป้องกัน ต่อสู้การก่อการร้าย การป้องกันเหตุการณ์ความไม่สงบ ตลอดจนมีผู้นำทางการทหารที่มีอำนาจเด็ดขาด เชื่อมโยงกับอำนาจการบริหารประเทศ เป็นต้น

บทบาทหน่วยรบพิเศษในการรัฐประหารในปี พ.ศ. 2549 ถือว่ามีความโดดเด่นอย่างมาก เนื่องด้วยเหตุการณ์ล่าสุด ซึ่งการรัฐประหาร ในวันที่ 19 กันยายน พ.ศ. 2549 เป็นรัฐประหาร โดยคณะปฏิรูปการปกครองในระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข (คปค.) ซึ่งมี พลเอก สนธิ บุญยรัตกลิน เป็นหัวหน้าคณะ โดยได้มีการยกเลิกประกาศสถานการณ์ฉุกเฉินของ พ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร รักษาการนายกรัฐมนตรี แล้วประกาศกฎอัยการศึกทั่วราชอาณาจักร รัฐประหารครั้งนี้เกิดขึ้น ก่อนการเลือกตั้งทั่วไปซึ่งมีกำหนดจัดขึ้นในเดือนตุลาคม หลังจากที่มีการเลือกตั้งเดือนเมษายนถูกตัดสินให้เป็นโมฆะ และนับเป็นจุดเปลี่ยนสำคัญในวิกฤตการณ์ทางการเมืองที่ดำเนินมายาวนาน นับตั้งแต่เดือนกันยายน พ.ศ. 2548 ทั้งนี้เหตุการณ์รัฐประหารเริ่มเกิดในช่วงเช้าวันที่ 19 กันยายน พ.ศ. 2549 มีคำสั่งจาก พ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร เรียกผู้นำทุกเหล่าทัพเข้าประชุมร่วมกับคณะรัฐมนตรีที่ ทำเนียบรัฐบาล แต่ไม่มีผู้นำเหล่าทัพคนใดเข้าร่วม ซึ่งในช่วงนี้กำลังทหารหน่วยรบพิเศษจากจังหวัด ลพบุรี ได้เริ่มเคลื่อนกำลังเข้ากรุงเทพฯ ต่อมากำลังทหารจากพลร่มป่าหวาย หน่วยสงครามพิเศษ ลพบุรี เข้ามาประจำการที่กองบัญชาการกองทัพบก (บก.ทบ.) มีการดำเนินการเคลื่อนขบวนรถถัง เคลื่อนเข้าคุมเชิงที่สะพานมฆวานรังสรรค์ และถนนราชดำเนิน อีกทั้งกองกำลังทหารหน่วยรบพิเศษ จำนวนมาก ออกมาตรึงกำลังตามถนนต่าง ๆ ตั้งแต่แยกเกียกกาย ผ่านมาถึงถนนราชสีมา บริเวณสวน รื่นฤดี สี่แยกราชพฤกษ์มายัสมาศม โดยมีทหารแต่งกายลายพรางเต็มยศเป็นผู้ควบคุมกำลัง (ประจำไท, 2554: ระบบออนไลน์) ซึ่งการดำเนินการของกำลังทหารในวันที่ 19 กันยายน พ.ศ. 2549 ถือได้ว่า สามารถดำเนินการควบคุมสถานการณ์ภายในกรุงเทพฯ ได้อย่างสงบสุข ปราศจากการต่อสู้

การทำรัฐประหารในวันที่ 19 กันยายน พ.ศ. 2549 ครั้งนี้ พลเอก สนธิ บุญยรัตกลิน ถือเป็น นายทหารผู้ใหญ่ที่มีบทบาทโดดเด่น เนื่องด้วยพลเอกสนธิ บุญยรัตกลิน ตั้งแต่แรกเริ่มรับราชการ ทหาร ปฏิบัติหน้าที่ทหารสังกัดหน่วยรบพิเศษมาโดยตลอดเริ่มปีพ.ศ. 2526 ดำรงตำแหน่งเป็นผู้บังคับ กองพันรบพิเศษ ที่ 2 กรมรบพิเศษที่ 1 (ผบ.รพส.1 พัน.2) พ.ศ. 2533 ดำรงตำแหน่งเป็นผู้บังคับการกรม รบพิเศษที่ 1 (ผบ.รพส.1) พ.ศ. 2542 ดำรงตำแหน่งเป็นผู้บัญชาการกองพลรบพิเศษที่ 1 (ผบ.พล.รพส.1) พ.ศ. 2545 ดำรงตำแหน่งเป็นผู้บัญชาการหน่วยบัญชาการสงครามพิเศษ (ผบ.นสส.) ปี พ.ศ. 2547 ดำรง ตำแหน่งเป็นผู้ช่วยผู้บัญชาการกองทัพบก (ผช.ผบ.ทบ.) พ.ศ. 2548-2551 ดำรงตำแหน่งเป็น ผู้บัญชาการทหารบกของไทยคนแรกที่เกิดภายใต้พระบรมโพธิสมภารในรัชกาลปัจจุบัน (สุกรี แมน ชัยนิมิต, 2549) และก็เป็นผู้บัญชาการทหารบกของไทยคนแรกที่มาจากชาวไทยมุสลิม และอดีต หัวหน้าคณะปฏิรูปการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ใน เหตุการณ์รัฐประหารในประเทศไทยวันที่ 19 กันยายน พ.ศ. 2549

จากเหตุการณ์รัฐประหารวันที่ 19 กันยายน พ.ศ. 2549 ทหารในสังกัดหน่วยรบพิเศษถือได้ ว่ามีบทบาทโดดเด่นอย่างมาก ประกอบกับในอดีตที่ผ่านมาหน่วยรบพิเศษถือเป็นกลุ่มทหารที่มักถูก

นำมาใช้ในการทำรัฐประหาร เนื่องจากหน่วยรบพิเศษเป็นหน่วยทหารที่มีความสามารถพิเศษ ผ่านการฝึกฝนกระบวนรบ ต่อสู้หลากหลายรูปแบบ หากเกิดเหตุฉุกเฉิน การก่อการร้าย การต่อสู้ทางการเมืองขึ้น หน่วยรบพิเศษถือเป็นหน่วยทหารที่มักจะถูกเลือกใช้ให้มาดำเนินการแก้ไขปัญหามาจากบทบาทสำคัญดังกล่าวผู้ศึกษาในจึงเกิดความสนใจที่จะศึกษาถึง บทบาทหน่วยรบพิเศษในการทำรัฐประหารในช่วงปี พ.ศ. 2509 – 2549 ทั้งนี้เพื่อเป็นข้อมูลเบื้องต้นให้กับผู้ที่สนใจศึกษาประวัติศาสตร์ทางการเมืองไทยที่มีบทบาทหน่วยรบพิเศษเข้ามาเกี่ยวข้อง ประวัติความเป็นมาของการเมืองไทย และผลกระทบจากการรัฐประหารต่อการพัฒนาการทางการเมืองไทยต่อไป

1.2 วัตถุประสงค์การศึกษา

- 1.2.1 เพื่อวิเคราะห์ปัจจัยและสาเหตุที่ทหารก่อการรัฐประหารในช่วงปี พ.ศ. 2509 – 2549
- 1.2.2 เพื่อวิเคราะห์บทบาทหน่วยรบพิเศษในการทำรัฐประหารในช่วงปี พ.ศ. 2509 – 2549
- 1.2.3 เพื่อวิเคราะห์ผลกระทบจากการรัฐประหารต่อการพัฒนาการทางการเมืองของไทย

1.3 คำถามการวิจัย

- 1.3.1 มีปัจจัยและสาเหตุใดบ้างที่ทำให้ทหารก่อการรัฐประหารในช่วงปี พ.ศ. 2509 – 2549
- 1.3.2 หน่วยรบพิเศษมีบทบาทอย่างไรบ้างในปฏิวัติรัฐประหารในช่วงปี พ.ศ. 2509 – 2549

1.4 ขอบเขตการศึกษา

การศึกษานี้ เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ มุ่งที่จะศึกษาวิเคราะห์ปัจจัยและสาเหตุที่ทหารต้องก่อการรัฐประหาร ในช่วงปี พ.ศ. 2509 – 2549 บทบาทหน่วยรบพิเศษในการทำรัฐประหาร ในช่วงปี พ.ศ. 2509 – 2549 และผลกระทบจากการรัฐประหารต่อการพัฒนาการทางการเมืองของไทย โดยเป็นการวิจัยจากเอกสาร หนังสือ บทความ และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเกี่ยวกับบทบาททหารในด้านต่าง ๆ เกี่ยวกับการเกิดรัฐประหารในประเทศไทย ตลอดจนสัมภาษณ์ผู้บังคับการกรมรบพิเศษ 1, 2, 3, 4, 5 และอดีตนายทหารรบพิเศษ การศึกษานี้ผู้ศึกษาได้กำหนดระยะเวลาในการศึกษาไว้ 12 เดือน ระหว่างเดือนตุลาคม 2553 – กันยายน 2554

1.5 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

- 1.5.1 ทราบปัจจัยและสาเหตุที่ทหารก่อการรัฐประหาร ในช่วงปี พ.ศ. 2509 – 2549
- 1.5.2 ทราบบทบาทหน่วยรบพิเศษในการทำรัฐประหาร ในช่วงปี พ.ศ. 2509 – 2549

1.5.3 ผลการศึกษาเป็นข้อมูลเบื้องต้นให้กับผู้ที่สนใจศึกษาประวัติศาสตร์ทางการเมืองไทย ที่มีบทบาทของทหารเข้ามาเกี่ยวข้อง

1.6 นิยามศัพท์

ทหาร หมายถึง ผู้มีหน้าที่ในเรื่อรบ นักรบ ผู้เป็นกำลังรักษาความมั่นคงและบำรุงประเทศ และผู้เป็นกำลังรบและทำหน้าที่อื่นๆ ในยามสงคราม

หน่วยรบพิเศษ หรือหน่วยปฏิบัติการพิเศษ หรือ กองกำลังพิเศษ เป็นทหารที่ได้รับการฝึกมาอย่างดีโดยกองทัพซึ่งพวกเขาเหล่านั้นสามารถปฏิบัติการกิจพิเศษอย่างเช่น การลาดตระเวนพิเศษ สงครามนอกแบบ และการต่อต้านการก่อการร้าย ปัจจุบันหน่วยรบพิเศษ เป็นทหารประจำกรมรบพิเศษ ซึ่งมี 5 แห่ง ได้แก่ กรมรบพิเศษที่ 1 จังหวัดลพบุรี, กรมรบพิเศษที่ 2 จังหวัดลพบุรี, กรมรบพิเศษที่ 3 จังหวัดลพบุรี, กรมรบพิเศษที่ 5 จังหวัดพิษณุโลก และกรมรบพิเศษที่ 5 จังหวัดเชียงใหม่

รัฐประหาร หมายถึง การล้มล้างรัฐบาลที่บริหารปกครองรัฐในขณะนั้น แต่มิใช่การล้มล้างระบอบการปกครองหรือรัฐทั้งรัฐเสมอไป และมีจำเป็นต้องมีการใช้ความรุนแรงหรือนองเลือดเสมอไป

บทบาท หมายถึง การกระทำหรือพฤติกรรมของ บุคคลที่แสดงออกมาตามตำแหน่งหน้าที่ทางสังคม ซึ่งการศึกษาครั้งนี้บทบาทของทหารในสังกัดหน่วยรบพิเศษ